KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Kupiškio rajono savivaldybės tarybai

Kupiškio rajono savivaldybės administracijai

I Š V A D A
DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ IKI 200 TŪKST. EUR

2022 m. gruodžio 6 d. Nr. K5-3-1
Kupiškis

TURINYS

ĮŽANGA 1
VERTINIMO APIMTIS IR METODAI 2
VERTINIMO REZULTATAI 3
1. Savivaldybei 2022 metais taikomas garantijų limitas 3
2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2022 m. lapkričio 1 d. 4
3. Savivaldybės galimybė suteikti iki 200 tūkst. Eur garantiją 5
IŠVADA 6

ĮŽANGA

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas[1] nustato pareigą savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai parengti ir Savivaldybės tarybai pateikti sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės garantijų suteikimo už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas.

[1] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 1 d. 3 p.

Vykdydama šią Vietos savivaldos įstatymo nuostatą, Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba išnagrinėjo ir įvertino Kupiškio rajono savivaldybės garantijų suteikimo galimybes.

Vertinimo tikslas – įvertinti, ar Kupiškio rajono savivaldybė, neviršydama Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyto garantijų limito, turi galimybę suteikti garantiją UAB „Kupiškio vandenys“ imamos paskolos kredito linijos atidarymui iki 200 tūkst. Eur bei pateikti Savivaldybės tarybai išvadą

Vertinimo subjektas – Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracija, kodas 188774975, adresas Vytauto g. 2, Kupiškis.

Vertinimo atlikimo laikotarpiu Savivaldybės administracijos direktoriumi dirbo Kęstutis Jakštas. Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus vedėjos pareigas vykdė Reda Totorienė. Vertinimas atliktas jiems žinant.

Savivaldybės administracijos direktorius, kaip valdžios subjektas, Savivaldybės tarybos sprendimu, pagal savo kompetenciją ir įgaliojimus, nustatytus Lietuvos Respublikos teisės aktų, tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir Savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą Savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais.

VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

Vadovaudamasi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. lapkričio 8 d. raštu Nr. S1-2139(4.11E), Kupiškio rajono savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė atliko Kupiškio rajono savivaldybės garantijos suteikimo galimybių vertinimą.

Vertinimo metu analizuota su garantijos suteikimu susijusi teisinė aplinka, vertinimui taikyti profesiniu sprendimu pasirinkti vertinimo kriterijai. Mūsų nuomone, pasirinkta vertinimo apimtis ir metodai buvo pakankami ir leido padaryti išvadą apie garantijos suteikimo teisėtumą.

Teisinė aplinka

Siekiant gauti pakankamą garantijos suteikimo teisėtumo užtikrinimą, atlikta teisės aktų, reglamentuojančių garantijų suteikimą, analizė:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo[2],
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo [3],
- Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo [4],

[2] Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).
[3] Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2004-01-07 Nr.IX-1946 (su vėlesniais pakeitimais).

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo[5] „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.

Vertinimo kriterijai

Garantijos suteikimo teisėtumui įvertinti iškelti pagrindiniai klausimai:

- ar garantijos suteikimas atitinka teisės aktus, reglamentuojančius Savivaldybės garantijų suteikimą;

- ar Savivaldybė, suteikdama 200 tūkst. Eur dydžio garantiją už valdomos įmonės imamą ilgalaikę paskolą, nepažeis teisės aktais nustatytų limitų.

Šios išvados vertinimo rezultatų dalyje pateikti konkretūs kriterijai vertinimams pagal iškeltus klausimus atlikti ir vertinimo pagal pasirinktus kriterijus rezultatai.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už vertinimui pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią išvadą buvo vadovaujamasi nuostata, kad pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus. Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų peržiūros ir analitines procedūras.

VERTINIMO REZULTATAI

1. Savivaldybei 2022 metais taikomas garantijų limitas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2022 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, negali būti didesni nei 1310,6 tūkst. Eur.

Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyta, kad savivaldybių garantijų limitas skaičiuojamas nuo minėtu įstatymu patvirtintų prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (toliau – Savivaldybės prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio).

---

[4] Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2021-12-14 Nr. XIV-745 (su vėlesniais pakeitimais).

[5] Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 (su vėlesniais pakeitimais).

1 lentelė. **Dydis, nuo kurio 2022 metais skaičiuojamas Kupiškio rajono savivaldybės garantijos limitas**

Rodiklis	Suma, tūkst. Eur
Kupiškio rajono savivaldybės prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio	13 106
Iš viso	13 106

Šaltinis: LR 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priedas

Taigi, Kupiškio rajono savivaldybės garantijų limito 2022 metams skaičiavimo pagrindas yra Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu savivaldybei nustatytas prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio dydis – 13 106 tūkst. Eur (žr. 1 lentelę).

Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyta, kad savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų šio įstatymo 5 priede patvirtintų savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytą prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio dydį – 13 106 tūkst. Eur, bei šiuo įstatymu nustatytą savivaldybės garantijų limitą – 10 proc., Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas 2022 metais negali viršyti 1310,6 tūkst. Eur.

2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2022 m. lapkričio 1 d.

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2022 m. lapkričio 1 d. buvo 325,39 tūkst. Eur, arba 2,5 proc. įstatymo 5 priede patvirtintų savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio .

Pagal Savivaldybių skolinimosi taisyklių nuostatas, į savivaldybės garantijų limitą įskaitomi savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų, įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis; finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus (komercinius popierius; paprastuosius ir įsakomuosius vekselius; faktoringo (be regreso teisės) sutartis; kreditorinio reikalavimo perleidimo sutartis; prekybos kreditų restruktūrizavimo sutartis, – kai sudarant naują dvišalį susitarimą keičiamos prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo suteikto prekybos kredito pagrindinės sąlygos (sudaromas naujas panaudoto kredito mokėjimų grafikas ir (ar) nustatomos palūkanos); kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, pagal kuriuos savivaldybės mokėjimai prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui perleidžiami finansų įstaigai ir (ar) finansų įstaiga

neturi tiesioginės ar netiesioginės regreso teisės į prekių tiekėją ar paslaugų teikėją, jeigu savivaldybė nevykdo mokėjimo įsipareigojimų finansų įstaigai).

2 lentelė. **Valdomų įmonių prisiimtų ir neįvykdytų įsipareigojimų, kurių grąžinimą garantavusi Savivaldybė, likučiai 2022-11-01**

Įmonės pavadinimas	**Kredito sutarties duomenys**	**Paskolos likutis, tūkst. Eur**
UAB „Kupiškio vandenys“	Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-08-04 Sutartis dėl paskolos Nr.1S-45	181,5
UAB „Kupiškio komunalininkas“	AB Šiaulių bankas 2020-12-08 sutartis dėl paskolos K-20-162039	121,3
UAB „Kupiškio autobusų parkas“	AB Šiaulių bankas 2022-04-20 Sutartis dėl paskolos Nr. KS-22-496670-29	22,5
Iš viso		325,3

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Kupiškio rajono savivaldybės prisiimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutį 2022 m. lapkričio 1 d. sudarė trijų valdomų įmonių prisiimti ir neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal tris paskolų sutartis (žr. 2 lentelę).

Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Kupiškio vandenys“ jau turi įsipareigojimų, susijusių su ilgalaikiais įsiskolinimais – 181,5 tūkst. Eur.

3. Savivaldybės galimybė suteikti garantiją iki 200 tūkst. Eur.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 200 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą paskolą (kredito linijos) apyvartinėms lėšoms, nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.

Lietuvos Respublikos teisės aktai savivaldybei leidžia teikti garantijas už valdomų įmonių imamas ilgalaikes paskolas ir įpareigoja savivaldybę įvertinti, ar, prisiimant įsipareigojimus pagal garantijas, nebus viršytas įstatymu nustatytas savivaldybės garantijų limitas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 28 punktas nurodo, kad garantijos teikiamos už ilgalaikes paskolas, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą.

Nustatyta, kad UAB „Kupiškio vandenys“ planuoja imti ilgalaikę paskolą apyvartinių lėšų trūkumui padengti UAB „Kupiškio vandenys“ Kontrolės ir audito tarnybai nurodė, kad lėšų trūkumas susidaro dėl išaugusių elektros energijos, naftos produktų kainų.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punktas nurodo savivaldybių savarankiškąją funkciją: šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas. UAB „Kupiškio vandenys“ imamos paskolos tikslas atitinka Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų kriterijus.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 200 tūkst. Eur už valdomos bendrovės imamą ilgalaikę paskolą (kredito linijos), Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2022 m. lapkričio 1 d. duomenimis būtų 525,3 tūkst. Eur, arba 4 proc. Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. **Savivaldybės garantijų rodiklio santykis su nustatytu limitu 2022 m.**

Rodiklio pavadinimas	**Limitas 2022 metais tūkst. Eur**	**Rodiklis 2022 m. lapkričio 1 d.**		**Rodiklis, suteikus iki 200 tūkst. Eur garantiją (2022-11-01 duomenimis)**	
		Tūkst. Eur.	Proc.	Tūkst. Eur	Proc.
Savivaldybės garantijos	1310,6	325,3	2,5	525,3	4

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Kupiškio vandenys“ gryno pelno dydis metus iš eilės mažėja. Gryno pelno dydis 2020 metais buvo 93 081 Eur, 2021 m. – 26 582 Eur.

Vertinimo metu nustatyta, kad bendrovėje 2022 metais projektams įgyvendinti ar kitiems darbams vykdyti skirtų lėšų dydis sumažėjo **14 proc.** (nuo 1 620,01 tūkst. Eur 2021 metais iki 1 386,07 tūkst. Eur 2022 metais). Palyginti su 2021 metais, sumažėjo ir pritrauktų ES investicijų dydis: nuo 958,03 tūkst. Eur 2021 metais iki 617,58 tūkst. Eur 2022 metais.

Tačiau UAB „Kupiškio vandenys“ investicijų dalis savo lėšomis, **palyginti su 2021 metais, padidėjo 27 proc.** UAB „Kupiškio vandenys“ 2021 metais savo lėšomis įgyvendino arba prisidėjo prie investicijų – už 520,83 tūkst. Eur, o 2022 metais – už 711,42 tūkst.

UAB „Kupiškio vandenys“ Kontrolės ir audito tarnybai nurodė, kad kredito linija reikalinga apyvartinėms lėšoms papildyti. Per paskutinius tris mėnesius bendrovė, vykdydama įsipareigojimus tiekėjams, investicijų projektų vystytojams, darbuotojams, valstybės biudžetui išleido apie 21 proc. daugiau, negu gavo įplaukų už suteiktas paslaugas.

UAB „Kupiškio vandenys“ pateikti duomenys rodo, kad **yra rizika**, kad dėl nepaskaičiuotų galimybių savo lėšomis įgyvendinti investicinius projektus, sumažės UAB „Kupiškio vandenys“ galimybė laiku grąžinti paskolas ir šią prievolę vykdyti galimai turės Kupiškio rajono savivaldybės administracija.

IŠVADA

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 200 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą ilgalaikę paskolą (kredito linijos) apyvartinių lėšų trūkumui padengti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyti savivaldybės garantijų teikimo principai.

Savivaldybės kontrolierė Vilma Mažeikienė